

Nyctalus leisleri

Mindre brunfladdermus

Däggdjur

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Akut hotad (CR)
D

Klass: Mammalia (däggdjur), **Ordning:** Chiroptera (fladdermöss), **Familj:** Vespertilionidae (läderlappar), **Släkte:** *Nyctalus*, **Art:** *Nyctalus leisleri* - mindre brunfladdermus (Kuhl, 1817) **Synonymer:** *Vespertilio leisleri* Kuhl, 1817, *Leislers fladdermus*

Kännetecken

Mellanstor fladdermus med rundade öron, kraftig nos och mörk päls. Har snabb flykt med långa och smala vingar liksom övriga *Nyctalus*-arter och känns igen på att den är bara ungefär hälften så stor som stor fladdermus *Nyctalus noctula*. Underarmens längd 38-47 mm, femte fingret 43-51 mm, vikt 13-18 g. Sonarlätet kan skiljas från stor fladdermus *N. noctula* genom att QCF-pulserna har högre frekvens, är kortare och att rytmen skiljer sig markant.

Utbredning och status

Arten är relativt vanlig i en stor del av Europa med nordgräns på Brittiska öarna, i Sydsandinavien och Lettland. Arten är en utpräglad flyttare, vilket kan förklara att åtskilliga fynd i Sverige troligen är genomflyttare. I Sverige påvisades arten första gången den 30 augusti 1993 vid Kåsehuvud på Skånes sydkust. Den var troligen förbisedd tidigare, eftersom det då inte fanns så bra kunskaper om hur arten känns igen. Fram till 2011 har nu arten observerats i Skåne, Blekinge, på Öland, Gotland, i Småland, Halland, Bohuslän, Östergötland och Västergötland. Alla fynden är verifierade med ljudinspelningar. En observation har bekräftats med fotografi. De flesta fynden utgörs av enstaka exemplar som inte indikerar någon fast förekomst. Regelbundna observationer görs nu i Fyledalen i Skåne och i ett område i västra Blekinge. Även i två områden i Småland förekommer den troligen regelbundet. Ännu har ingen yngelkoloni hittats, men en finns sannolikt i västra Blekinge. Där har en stor mängd observationer gjorts under flera år, dock utan att deras koloni kunnat lokaliseras. Populationen i Sverige kan antas bestå av 40 (20-80) individer.

Ekologi

Arten lever huvudsakligen i större skogsområden med gamla lövträdsbestånd, oftast med bok och ek. Kolonierna har de oftast i lövträd men kan också bo i hus. De jagar insekter i glesa hagmarker, längs bryn, i dalgångar, längs vattendrag och ganska ofta på hög höjd över krontaket. Arten kan åtminstone tidvis jaga i helt öppet, trädlöst landskap bl. a. vid kusterna. Till havs har Leislers fladdermus observerats jaga insekter i Kalmarsund, utanför Blekinges kust och i Öresund. Detta har skett mitt på sommaren och på tidiga hösten. Födovallet anses variera opportunistiskt beroende på jaktbiotop och kan bestå av sländor, tvåvingar, fjärilar och skalbaggar.

Hot

Leislers fladdermus finns kanske bara med en eller två kolonier i Sverige. Därför kan relativt små förändringar, t.ex. gallring eller upphörd betesgång i för arten viktiga tillhåll äventyra dess fortlevnad i landet. Etablering av vindkraftverk kan också utgöra ett hot.

Åtgärder

Det är angeläget att fastställa i vilken utsträckning arten reproducerar sig i Sverige. Om kolonier och viktiga jaktbiotoper påvisas bör man ordna med tillräckligt skydd och skötsel av dessa miljöer. Det kan främst gälla att bevara stora, äldre lövträdsbestånd och fortsatt betesgång i trädbärande naturbetesmarker. Insatser kan då krävas inom minst 10 km radie från kolonierna. Kring kända eller indikerade kolonier bör vindkraftverk inte uppföras i biotoper som arten regelbundet använder för insektsjakt.

Övrigt

Utländska namn: NO: Leislerflaggermus, DK: Leislers flagermus, FI: Metsäisolepakko, GB: Leisler's bat. Enligt IUCN:s kriterier kvalificerar Leislers fladdermus för placering under *Akut hotad* (CR). Eftersom arten är relativt vanlig på kontinenten och är flyttare finns möjlighet att den kan återkomma efter ett försvinnande och att den kan dyka upp i nya områden. Därför nedgraderas rödlistekategori till *Starkt hotad* (EN). Leislers fladdermus är upptagen i EUs habitatdirektiv bilaga 4, är fridlyst enligt Artskyddsförordningen (2007:845) 4 § och 5 §, samt är förtecknad i Bernkonventionen bilaga II (strängt skyddade djurarter). Alla europeiska fladdermöss omfattas av "Fladdermusavtalet" EUROBATS, the Agreement on the Conservation of Populations of European Bats, vilket lyder under Bonnkonventionen.

Naturvård

Konventioner: Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II, EuroBats

Fridlysning: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 4, 5. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

- Ahlén, I. 2008. Nya fynd i Skånes fladdermusfauna. *Fauna och Flora* 103(1):28-34. [Summary: New discoveries in the bat fauna of Skåne, Sweden.]
- Ahlén, I. 2011. Fladdermusfaunan i Sverige. Arternas utbredning och status. Kunskapsläget 2011. *Fauna och Flora* 106 (2): 2-19.
- Dietz, C., O. von Helversen, & D. Nill. 2007. *Handbuch der Fledermäuse Europas und Nordwestafrikas*. Franckh-Kosmos Verlags GmbH & Co. KG. Stuttgart.
- Kanuch, P., A. Kristin, & J. Kristofik. 2007. Phenology, diet, and ectoparasites of Leisler's bat (*Nyctalus leisleri*) in the Western Carpathians (Slovakia). *Acta Chiropterologica* 7: 249-257.
- Sullivan, C.M., C. B. Shiel, C. M. McAney, & J. S. Fairley. 1993. Analysis of the diets Leisler's *Nyctalus leisleri*, Daubenton's *Myotis daubentoni* and pipistrell *Pipistrellus pipistrellus* bats in Ireland. *Journal of Zoology* 249:173-180.

Författare

Förf. Ingemar Ahlén 2011. © ArtDatabanken, SLU 2010.